

Súd: Okresný súd Stará Ľubovňa
Spisová značka: 5C/283/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8713216122
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 01. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Judita Dubjelová
ECLI: ECLI:SK:OSSL:2016:8713216122.3

Rozhodnutie

Okresný súd Stará Ľubovňa samosudkyňou JUDr. Juditou Dubjelovou v právnej veci žalobcov: 1/ C. D., nar. XX.X.XXXX, bytom P. E. XXXX/XX, J., občianke SR, 2/ E. D., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom P. E. XXXX/XX, J., občanovi SR, právne zastúpených Beňo & partners advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Nám. sv. Egídia 93, 058 01 Poprad, IČO: 44 250 029, proti žalovanému: Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., so sídlom Dostojevského rad 4, 815 74 Bratislava, IČO: 00 151 700, v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy s príslušenstvom takto

rozhodol:

Súd u k l a d á žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni v 1. rade sumu vo výške 13 000,-- eur a žalobcovi v 2. rade sumu vo výške 13 000,-- eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

V prevyšujúcej časti súd žalobu z a m i e t a.

O trovách konania súd rozhodne do 30 dní po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobcovia žalobou doručenou súdu dňa 30.10.2013 a doplnenou dňa 5.3.2014 žiadali, aby súd zaviazal žalovanú na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 30 000,- eur a na náhradu trov konania.

Žalobu odôvodnili tým, že dňa 31.10.2010 došlo pri obci Pusté Pole k dopravnej nehode, ktorú zapríčinil vodič osobného motorového vozidla značky Audi A6 EVČ J.-XXX- J. povinne zmluvne poisteného u žalovaného. Pri tejto dopravnej nehode utrpel ich syn G. D. ako spolujazdec v uvedenom vozidle rozsiahle zranenia, ktorým na mieste podľahol. V čase smrti mal syn žalobcov 18 rokov. S poukazom na vek syna a tragické okolnosti jeho smrti bola žalobcom spôsobená silná citová ujma. Náhradu nemajetkovej ujmy žalobcovia uplatňovali proti poisťovateľovi v zmysle ustanovenia § 11, § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z.z., pričom ju uplatňovali na základe európskej právnej úpravy poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla - Smernice Európskeho parlamentu, ako aj judikatúry Európskeho súdneho dvora. Rozsudkom zo dňa 24.10.2013 vo veci C-22/12 Súdny dvor rozhodol, že povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode.

Žiadali priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch spolu vo výške 30 000,-- eur od poisťovateľa z povinného zmluvného poistenia vinníka dopravnej nehody v zmysle obsahu smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2009/103/ES. 27.12.2010.

Súd poučil účastníkov o ich procesných právach, žalovanej doručil žalobu s prílohami spolu s výzvou, aby sa k nej vyjadřila.

Žalovaná v podaní, doručenom súdu dňa 4.12.2015, so žalobou nesúhlasila, navrhla, aby ju súd zamietol a priznal jej trovy konania. Uviedla, že rozsah zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je vymedzený taxatívne v § 4 ods. 2 zák. č. 381/2001 Z.z, podľa ktorého má

poistený právo, aby poisťovateľ poškodenému nahradil uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení. Nároky žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy uplatnené v tomto konaní nie je možné podradiť pod uvedené zákonné ustanovenie, preto logicky vyplýva, že ak taký nárok nie je v tomto ustanovení uvedený, poisťovateľ nemá povinnosť uhradiť ho z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Poukázala, že zmyslom zákona o povinnom zmluvnom poistení je náhrada škody z povinného poistenia za osobu, ktorá zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa ustanovení OZ a o zodpovednosti za škodu. Rozsah náhrady škody je upravený v § 442 OZ a je možné konštatovať, že vymedzenie vecného rozsahu poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v ust. § 4 ods. 2 zák. č. 358/2001 Z.z. zodpovedá rozsahu náhrady škody z dôvodu zodpovednosti za škodu v § 442 a nasl. OZ. Tvrdila, že právo na náhradu škody a na náhradu nemajetkovej ujmy sú dva odlišné inštitúty, pričom právo na náhradu nemajetkovej ujmy nie je možné považovať za škodu na zdraví, čo potvrdzuje znenie § 444 a § 449 ods. 1 OZ, ktoré uvádza, aké nároky sa uhrádzajú pri škode na zdraví, a to uhrádza sa odškodnenie bolesti poškodeného, odškodnenie sťaženia jeho spoločenského uplatnenia a účelne vynaložené náklady spojené s liečením. Poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je pojmovo úzko viazané na zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, rozsah a spôsob náhrady škody je zo systematického hľadiska upravená jedine v 6. časti OZ. Tvrdila, že ak by zákonodarca mal v úmysle, aby z právnych vzťahov zodpovednosti za škodu mala byť uhradená aj nemajetková ujma pozostalých po obetí škodnej udalosti, bol by tento nárok upravil priamo v časti upravujúcej spôsob a rozsah náhrady škody zo zodpovednosti za škodu v ust. § 442 OZ. Ustanovenie § 4 ods. 2 zák. č. 381/2001 nezahŕňa nárok na náhradu škody spôsobenej zásahom do práva na ochranu osobnosti, keďže tento nárok nie je v OZ zaradený do rozsahu škody, na ktorú má poškodený nárok na základe zodpovednosti za škodu. Nárok na náhradu škody v zmysle § 13 OZ nemožno zamieňať a stotožňovať s právom na náhradu škody, keďže tieto nároky sú odlišné svojou povahou, charakterom, pojmovým vymedzením predpokladmi vzniku a ich funkciou, ktorú majú plniť v občianskoprávných vzťahov, ako aj ich systematickým zaradením v OZ. Nárok podľa § 13 OZ predpokladá určitý zásah do osobnej nemajetkovej sféry a integrity jednotlivca, nárok na náhradu škody podľa § 420 OZ predpokladá určitú majetkovú ujmu a pri náhrade škody na zdraví bezprostredný zásah do zdravotného stavu jednotlivca. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 OZ má predovšetkým satisfakčnú funkciu a nárok na náhradu škody podľa § 420 OZ má reparačnú funkciu, t.j. má napraviť zásah do majetkovej sféry poškodeného. O tom, že tieto uvedené inštitúty sú oddelené, svedčí aj ust. § 16 OZ, ktoré jednoznačne odlišuje nárok na náhradu škody od práva na náhradu nemajetkovej ujmy. Z rozsudku Súdneho dvora EÚ zo dňa 24.10.2013 vo veci C-22/12, ktorý sa zaoberal rozsahom poistného krytia, je zrejmé, že otázka krytia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, je podmienená právnou úpravou zodpovednosti za škodu vnútroštátnym právom, t.j., či vnútroštátna úprava zodpovednosti za škodu takýto nárok umožňuje v rámci úpravy rozsahu náhrady škody zo zodpovednosti za škodu. V súčasnosti platný právny poriadok SR umožňuje nárok na nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby uplatňovať len mimo rámec inštitútu zodpovednosti za škodu. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy sa uplatňuje mimo rámca právnej úpravy zodpovednosti za škodu. Poukázala tiež na to, že Súdny dvor EÚ má právomoc vydať predbežný nález o otázkach, ktoré sa týkajú výkladu zmlúv a platnosti výkladu aktov inštitúcií, orgánov alebo úradov alebo agentúr Únie, ale nie je príslušný na výklad vnútroštátnych právnych predpisov jednotlivých členských štátov. V predmetnom rozhodnutí Súdneho dvora EÚ bol tiež podaný výklad smerníc Rady a nie výklad vnútroštátneho práva SR, ktorý sú oprávnené podávať len sudy SR. Obdobný právny názor týkajúci sa otázky poistného krytia náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 OZ povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v zmysle zák. č. 381/2001 zaujal aj KS v Prešove v rozsudku č. k. 12Co/89/2013-216 zo dňa 26.6.2014 a KS v Banskej Bystrici v uznesení č. k. 16Co/1458/2014-124 zo dňa 30.10.2015. Na podporu svojho tvrdenia poukázala aj na rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Cdo 139/2011 zo dňa 30.10.2012, v ktorom sa konštatuje, že zákon č. 381/2001 Z. z., ktorý zakotvuje rozsah poistenia zodpovednosti v § 4, nezahŕňa náhradu nemajetkovej ujmy. Tiež poukázala na to, že jedným z obligatórnych predpokladov zodpovednosti za škodu podľa ustanovení OZ je príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti (v prípade subjektívnej zodpovednosti) alebo medzi kvalifikovanou zvláštnou udalosťou (v prípade objektívnej zodpovednosti za škodu) a samotnou škodou, teda musí byť medzi skutočnosťou, s ktorou OZ spája zodpovednosť za škodu a medzi samotnou škodou vzťah príčiny a následky, pričom tento vzťah je bezprostredný a nie sprostredkovaný. Príčinná súvislosť nie je daná vtedy, ak následok škody už vzniknutej vyvolá ďalšiu škodu, ku ktorej protiprávny úkon

škodcu nesmeroval, t.j. príčinná súvislosť nie je daná medzi udalosťou, ktorá je už následkom porušenia právnej povinnosti a ďalšou škodou, čo vyplýva, aj z rozhodovacej praxe súdov SR (napr. rozhodnutie NS SR sp. zn. 2Cdo/73/2006 zo dňa 30.1.2007 publikované v Zbierke rozhodnutí pod. č. 61/2008). V prejednávacom prípade chýba priama bezprostredná príčinná súvislosť medzi protiprávnym úkonom - spôsobením dopravnej nehody a zásahom do práva na ochranu osobnosti žalobcov. V danom prípade priamym následkom škody spôsobenej dopravnou nehodou - prevádzkou motorového vozidla - bola smrť nebohého syna žalobcov. Tento protiprávny úkon nesmeroval k zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobcov, keďže žalobcovia neboli účastníkmi dopravnej nehody a zásah do práva na ochranu osobnosti žalobcov bol spôsobený smrťou ich syna. Náhrada nemajetkovej ujmy nie je krytá povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, preto žiadala žalobu zamietnuť a priznať jej trovy konania.

Na pojednávaní žalobcovia a ich právny zástupca na žalobe trvali, žiadali, aby jej súd vyhovel. Žalobkyňa v 1. rade na pojednávaní uviedla, že smrť ich syna veľmi zasiahla do ich citového a rodinného života. Syn G. zomrel v deň narodenín staršieho syna a nedá sa opísať pocit straty a pocity, ktoré prežívali, keď im prišli oznámiť, že syn G. zomrel. V tom čase bývali spolu s manželovými rodičmi a bývala s nim aj mama žalobkyne, ktorá síce bola chorá, ale do 2 týždňov po smrti syna zomrela a do pol roka zomrel aj otec manžela. Syn G. bol veľkou pomocou v rodine, pomáhal jej starať sa o jej chorú mamu. Syn sa pripravoval na povolanie automechanika, praxoval u manžela, ktorý podnikal ako automechanik a po ukončení školy mal prevziať firmu po manželovi. Syn G. bol veselý, dobrý a bezproblémový. Smrť syna sa jej veľmi dotkla a ešte aj dnes ťažko prežíva stratu syna. Po smrti syna sa nemohla sústrediť na prácu, bola roztržitá, prestala podnikat' a ani v súčasnej dobe nemá žiadnu trvalú prácu. Pred smrťou sa venovala interpretácií ľudových piesní, vystupovala veľa rokov v rozhlase v Bratislave a bola aj reprezentantkou J. v tejto oblasti, tiež o bola laureátkou Makovickej struny, kde účinkovala 17 rokov. V dôsledku tragickej smrti syna sa tejto činnosti prestala venovať a nemôže sa jej venovať ani v súčasnej dobe. Smrť syna G. veľmi zasiahla aj jej staršieho syna a manžela, ktorí určitý čas nechodili ani do práce. Doteraz sa nevie zmieriť so skutočnosťou, že syn G. už nežije, je roztržitá, má zdravotné problémy, ako napr. problémy s očami. Podľa zápisnice v trestnom konaní príčinou dopravnej nehody bolo nezvládnutie riadenia vodičom motorového vozidla, ktorý pri dopravnej nehode tiež zomrel.

Otec nebohého G., žalobca v 2. rade, uviedol, že s odstupom času ešte ťažšie citovo a psychicky znáša smrť syna G.. Ak niekto len spomenie meno jeho syna, veľmi trpí, ťažko to prežíva a plače. Syn G. sa pripravoval na povolanie automechanika, pomáhal mu pri podnikaní, keďže podniká ako automechanik. Mali spoločné plány, že po ukončení školy syn G. preberie jeho firmu. V dôsledku tragickej smrti syna ma doposiaľ zdravotné problémy, zhoršilo sa jeho psychické a fyzické zdravie, lieči sa na vysoký krvný tlak a má zdravotné problémy so srdcom.

Právny zástupca žalobcu na pojednávaní trval na podanej žalobe, žiadal, aby jej súd vyhovel. Poukázal na to, že syn žalobcov pri dopravnej nehode utrpel rozsiahle zranenie, ktorým na mieste podľahol. Príčinou dopravnej nehody bolo, že vodič motorového vozidla nezvládol riadenie motorového vozidla, pričom pri dopravnej nehode boli usmrtené 3 osoby, okrem iného aj syn žalobcov a aj vodič vozidla. Poukázal na to, že náhradu nemajetkovej ujmy je potrebné vykladať v zmysle predpisov komunitárneho práva, podľa ktorého pod pojmom škoda sa rozumie tak majetková, ako aj nemajetková ujma. Poukázal na rozhodnutie ESD č. 63/09 zo dňa 6.10.2009, v ktorom sa konštatuje, že pojmy ujma a škoda sú dva pojmy s rovnakým slovným koreňom, ktoré sú zameniteľné. Rovnaký názor vyslovil ESD aj v rozhodnutí č. C/22/2012 zo dňa 24.10.2013, kde konštatoval, že poisťovne sú povinné plniť aj nemajetkovú ujmu, pokiaľ to upravuje vnútroštátne právo. V právnom poriadku SR je nemajetková ujma upravená v § 11 OZ a pojem škoda je potrebné v zmysle zák. č. 381/2001 vykladať extenzívne. Tvrdil, že pod pojem škoda spadá aj nemajetková ujma, teda nárok na náhradu nemajetkovej ujmy je poisťovateľ prevádzky motorového vozidla povinný uhradiť aj vtedy, keď nie je v zákone o povinnom zmluvnom poistení upravená. V prejednávacom prípade zásah do osobnostných práva žalobcov bol natoľko intenzívny, že žalovaná suma je opodstatnená a primeraná. Výška tejto ujmy nie je upravená v právnom poriadku a závisí od posúdenia súdu. Poukázal na to, že podľa predpisov o sociálnom poistení výška nemajetkovej ujmy v prípade smrti pracovníka v dôsledku pracovného úrazu sa odvodzuje od minimálnej mzdy, nevedel však uviesť, aká by bola maximálna výška odškodnenia podľa zákona o sociálnom poistení. Žalobcovia v tomto konaní uplatnili nárok na náhradu nemajetkovej ujmy priamo proti poisťovateľovi, u ktorého bolo poistené predmetné motorové vozidlo z dôvodu, že vodič motorového vozidla pri

dopravnej nehode zomrel, teda proti nemu nemôžu žalobcovia uplatniť svoj nárok a ak by nedošlo k ich odškodneniu, boli by veľmi poškodení, keďže by sa nemohli svojho nároku domôcť.

Žalovaná na pojednávaní so žalobou nesúhlasila, trvala na svojom písomnom vyjadrení, žiadala žalobu zamietnuť z dôvodov v ňom uvedených.

Súd vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov konania, oboznámil sa s úmrtným listom syna žalobcov, s obsahom vyšetrovacieho spisu OR PZ, Úradu justičnej a kriminálnej polície, Stará Ľubovňa ČVS: ORP-225/JP-SL-2010, ako aj s obsahom predložených listinných dôkazov, ktoré tvoria obsah spisu a na základe toho ustálil tento skutkový stav:

Dňa 31.10.2010 okolo 02.00 hod. došlo na hlavnej ceste č. 68 pri obci Pusté Pole k dopravnej nehode motorového vozidla zn. AUDI, TsEČ BJ, ktoré riadil vodič I. E. v smere cesty od obce Kamenica na Ľubotín a v pravotočivej zákrute nad obcou Pusté Pole neprispôobil rýchlosť jazdy vozidla stavu, povahe vozovky a svojim schopnostiam, v dôsledku čoho prešiel do protismeru, kde prednou časťou vozidla narazil do stromu stojaceho pri okraji vozovky. Zo znaleckého posudku znalca z odboru cestnej dopravy W. I. G. vypracovaného pre potreby trestného konania ČVS: ORP -225/JP-SL-2010 vodič motorového vozidla I. E. jazdil bezprostredne pred dopravou nehodou po suchej vozovke mimo obec rýchlosťou 121,95 km/h a takáto rýchlosť vozidla bola aj v čase vybočovania vozidla zo svojho smeru na ľavú stranu vozovky. V danom úseku však bola dovolená rýchlosť 90 km/h. Príčinou dopravnej nehody podľa znaleckého posudku bola nesprávna reakcia, resp. nesprávna technika jazdy vodiča vozidla AUDI. Znalec v znaleckom posudku konštatoval, že je predpoklad, že pri dovolenej rýchlosti v danom úseku, t.j. pri rýchlosti 90 km/h, by nedošlo k vybočeniu vozidla zo smeru jeho jazdy a teda by nedošlo k nárazu do stromu a nedošlo by k dopravnej nehode. Pri dopravnej nehode došlo k usmrteniu vodiča a dvoch spolujazdcov - spolujazdca G. D., syna žalobcov, ktorý zraneniam na mieste podľahol. Z listu o prehliadke mŕtveho a z úmrtného listu G. D. vyplýva, že tento zomrel dňa XX.XX.XXXX o X.XX hod. Spolujazdec C. D. zraneniam podľahol po prevoze do NsP Prešov. Ďalší dvaja spolujazdci - G. J. a I. O. utrpeli ťažké zranenia s predbežnou dobou liečenia najmenej 4 mesiacov. V čase dopravnej nehody vlastníkom motorového vozidla AUDI A6 bol B. D., ktorý predmetné vozidlo požičal svojmu synovi C. D., ktorý tiež v dôsledku dopravnej nehody zomrel, ako je uvedené vyššie motorové vozidlo riadil vodič I. E.. V čase dopravnej nehody bolo motorové vozidlo poistené u žalovanej. Zo správy žalovanej vo vyšetrovacom spise vyplýva, že škodovú udalosť nahlásil B. D. žalovanej dňa 9.11.2010.

Vyšetrovateľ PZ OR Úradu justičnej a kriminálnej polície Stará Ľubovňa uznesením sp. zn. ČVS: ORP-225/JP-SL-2010 začal dňa 31.10.2010 trestné stíhanie za prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a/ Tr. zák. a za prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, 2 písm. a/ Tr. zák. Uznesením vyšetrovateľa OR PZ Úradu justičnej a kriminálnej polície Stará Ľubovňa ČVS: ORP-225/JP-SL-2010 zo dňa 27.12.2010 bolo trestné stíhanie zastavené, v odôvodnení ktorého je uvedené, že príčinou dopravnej nehody z technického hľadiska bola nesprávna reakcia, resp. nesprávna technika jazdy vodiča I. E.. Dopravnú nehodu zavinil vodič I. E. tým, že porušil ust. § 9 ods. 1, §16 ods. 1, § 137 ods. 1 zák. č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke. Vodič I. E. na mieste nehody zomrel. Pri pitve menovaného boli zistené negatívne hladiny etylalkoholu. Trestné stíhanie bolo vyšetrovateľom zastavené, lebo trestné stíhanie je neprípustné proti tomu, kto zomrel.

Pred dopravou nehodou nebohý syn žalobcov žil v usporiadanej rodine spolu s rodičmi, so svojím bratom a tiež aj so starými rodičmi. Išlo o usporiadané a harmonické vzťahy medzi príbuznými, existovalo medzi nimi silné sociálne, morálne a najmä citové puto v rámci ich súkromného a rodinného života. Syn G. bol veselý, bezproblémový a bol veľkou pomocou v rodine, pomáhal žalobkyni pri starostlivosti o jej chorú mamu. Pripravoval sa na povolanie automechanika, praxoval u otca - žalobcu v 2. rade, ktorý podnikal ako automechanik a po ukončení štúdia mali žalobcovia plány, že syn G. prevezme firmu po otcovi.

Z nečakanej smrti nebohého prežívali a ešte prežívajú žalobcovia, ale aj ostatní členovia rodiny, pocity úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku, čo sa prejavilo aj tým, že stará matka nebohého do 2 týždňov po jeho smrti zomrela a do pol roka po jeho smrti zomrel aj starý otec (otec žalobcu v 2. rade). Žalobcovia sa nevedia zmieriť so skutočnosťou, že ich syn nežije, a že zomrel v takom mladom veku. Od smrti syna obidvaja žalobcovia majú ešte v súčasnej dobe zdravotné problémy, ich psychický aj fyzický zdravotný stav sa veľmi zhoršil. Žalobkyňa sa nemôže a sústrediť na prácu, je roztržitá, musela ukončiť podnikanie a doposiaľ nemá žiadnu stálu prácu. Prestala sa venovať aj interpretácii ľudových piesní v rozhlase

a prestala sa zúčastňovať kultúrnych podujatí zameraných na interpretáciu ľudových piesní, hoci pred smrťou syna sa tejto činnosti venovala 17 rokov. Žalobca v 2. rade citovo a psychicky ťažko znáša stratu syna G., stačí, že niekto v súčasnej dobe meno len spomenie meno jeho syna, nevýslovne trpí a plače. Po smrti syna určité obdobie nemohol chodiť do práce, jeho zdravotný stav sa zhoršil a ešte aj v súčasnej dobe sa lieči na vysoký krvný tlak a má problémy so srdcom. V dôsledku tragickej udalosti žalobcovia stratili možnosť viesť so synom G. ďalší spoločný rodinný život a sú ochudobnení o sféru prirodzených vzťahov s jedným z najbližších rodinných príslušníkov, o stratu jeho lásky a radosti s ním prežívanéj. Ich utrpenie je o to väčšie, že mali spoločné plány so synom, ktorý po ukončení štúdia v odbore automechanik mal prevziať firmu po otcovi. Obidvaja žalobcovia utrpeli citovú ujmu spočívajúcu v strate milovaného syna, v neprijemných pocitoch úzkosti, smútku, zúfalstve a šoku zo smrti milovanej osoby.

Na základe takto ustáleného skutkového stavu súd právne uzatvára:

Podľa § 11 Obč. zákonníka (ďalej len OZ) fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 OZ fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

Podľa § 13 ods. 2 OZ pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa ods. 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 OZ výšku náhrady podľa ods. 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa § 15 OZ po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať právo na ochranu jeho osobnosti manželovi a deťom, a ak ich niet, jeho rodičom.

Podľa § 135 ods. 1 O.s.p. súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis je v rozpore s ústavou, so zákonom alebo s medzinárodnou zmluvou, ktorá je Slovenská republika viazaná. Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnutelný podľa osobitných predpisov, a kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti a o zápise základného imania, súd však nie je viazaný rozhodnutím v blokovanom konaní.

Ústava Slovenskej republiky v článku 19 zaručuje každému právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena. Každý má podľa tohto ustanovenia právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

OZ v ustanovení § 11 priznáva každej fyzickej osobe právo na ochranu osobnosti, najmä života a zdravia a tela, zahrňujúce oblasť medicíny a biomedicíny, právo na občiansku česť a ľudskú dôstojnosť a právo na ochranu mena. Do tohto rámca patrí tiež právo na súkromie fyzickej osoby, teda právo na jej nerušený osobný život, duševný pokoj, nedotknuteľnosť života jedinca v kruhu najbližších, vrátane rešpektovania rodinného života, prejavov osobnej povahy, ako sú písomnosti osobnej povahy, podobizne, obrazové snímky a zvukové záznamy. Patrí sem tiež ochrana vnútornej intímnej sféry osobnosti človeka. Špecifickosť osobnostných práv spočíva v ich predmete (objekte), ktorým je osobnosť človeka. Ochrana osobnosti prislúcha každej fyzickej osobe bez ohľadu na rasu, pôvod, národnosť, sociálne postavenie a pod. Predmetom ochrany je osobnosť človeka vo svojej celistvosti ako nehmotný majetok, ktorý patrí vždy konkrétnej fyzickej osobe. Toto právo je nescudziteľné, neprevoditeľné, časovo neobmedzené a nepremlčateľné. Za určitých podmienok môžu právo na ochranu osobnosti uplatňovať po smrti fyzickej osoby len jej najbližší príbuzní. Čiastkové osobnostné práva sú preto chránené len v rámci celkovej ochrany osobnosti. Zákon nepodáva výpočet konkrétnych foriem zásahov, ktorých môžu byť dotknuté jej osobnostné práva.

Právo na ochranu osobnosti je absolútnym právom fyzickej osoby, ktoré pôsobí proti všetkým (erga omnes), t. j. proti ostatným fyzickým osobám, právnickým osobám, ako aj proti štátu. Jeho obsahom je zákaz akéhokoľvek zásahu, ktorý by bol spôsobilý vyvolať ohrozenie alebo porušenie práv, ktoré sú

príkladom uvedené v § 11 OZ, nevyžaduje sa vyvolanie následkov, stačí zásah, ktorý je spôsobilý vyvolať ohrozenie alebo narušenie chránených práv. Ochrana osobnosti zákon zabezpečuje v plnom rozsahu aj vtedy, ak sú napadnuté len jednotlivé zložky osobnosti fyzickej osoby (napr. fyzická integrita, občianska česť, meno, podoba človeka, prejavy osobnej povahy a pod.). V občianskom práve platí zásada, že ohrozenie, resp. porušenie čo i len jednej stránky osobnosti človeka je ohrozením, resp. porušením jeho osobnosti ako celku.

Generálna klauzula ochrany osobnosti, obsiahnutá v ust. § 11 OZ bola prispôbena Listine základných práv a slobôd zákonom č. 509/1991Zb., účinným od 1.1.1992. Účinnosťou tohto zákona bola pod ochranu osobnosti zahrnutá aj ochrana súkromia, ktorá zahŕňa právo na nerušený osobný život, duševný pokoj, nedotknuteľnosť života jednotlivca v kruhu jeho najbližších. Jednou z hodnôt osobnosti každej fyzickej osoby ako celku, ktorej rešpektovanie musí občianske právo voči subjektom v rovnakom postavení zabezpečovať, je právo na súkromie.

Obsah práva na súkromie je nutné určovať so zreteľom na ústavné predpisy a ustanovenia medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách, uvedených v čl. 154c ods. 1 Ústavy SR, v ktorých má pozitívna zákonná úprava práva občana na súkromie svoj prirodzeno-právny zdroj.

Súčasťou práva na súkromie je právo na rodinný život. Podstatou rodinného života je oprávnenie fyzickej osoby utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny, založenej na silných citových väzbách. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy, vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život, môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplňovať jeho citové potreby, t. j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, úzkosti, zúfalstva a smútku zo straty blízkej osoby a tiež aj absencie spoločenstva (vzťahu) s blízkou osobou.

Neoprávneným zásahom do súkromného a rodinného života je podľa súčasnej judikatúry súdov spôsobenie úmrtia blízkeho člena rodiny.

Na uplatnenie práva na ochranu osobnosti je aktívne legitimovaná vždy tá fyzická osoba, voči osobnosti ktorej neoprávnený zásah smeroval a ktorej mohol ujmu spôsobiť. Osobnostné práva patria iba konkrétnej fyzickej osobe a trvajú počas jej života. Nie sú predmetom dedenia. Podľa § 15 OZ po smrti občana právo na ochranu jeho osobnosti patrí manželovi a deťom, ak ich niet, jeho rodičom. Ide o osobitné právo v zákone taxatívne uvedených osôb, ktoré sa neviaže na dedenie.

Ustanovenie § 13 OZ obsahuje významné prostriedky ochrany osobnostných práv. Ich použitie nie je viazané na podmienku zavinenia pôvodcu zásahu, ale môžu byť použité aj pri objektívnej zodpovednosti. Všeobecnou podmienkou uplatnenia ochrany podľa tohto ustanovenia je, že ide o závažnejší zásah do psychickej a morálnej integrity osobnosti, ktorý, ako je uvedené vyššie, je objektívne spôsobilý fyzickej osobe privodiť ujmu na jednotlivých stránkach osobnosti. Súdna prax rozlišuje 3 prostriedky ochrany osobnostných práv:

- 1/ návrh na upustenie od neoprávnených zásahov (negatívna žaloba)
- 2/ návrh na odstránenie následkov už uskutočnených zásahov (reštitučná žaloba)
- 3/ návrh na poskytnutie primeraného zadosťučinenia (satisfakčná žaloba).

Uvedené špeciálne prostriedky súdnej ochrany osobnostných práv sa podľa jednotlivých okolností konkrétneho prípadu môžu uplatniť samostatne alebo kumulatívne (ak si to vyžaduje ich účel), a to v závislosti od intenzity protiprávneho zásahu do osobnostnej sféry fyzickej osoby.

Návrh na poskytnutie primeraného zadosťučinenia (satisfakčná žaloba) nemá charakter peňažnej náhrady, teda nejde o majetkové plnenie, ale je výlučne prostriedkom morálneho, imateriálneho pôsobenia, so satisfakčnou povahou, najčastejšie vo forme ospravedlnenia. V prípade, ak by sa nezdalo morálne zadosťučinenie postačujúce, umožňuje OZ v § 13 ods. 2 priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej účelom je vyvážiť a zmierniť nemajetkovú ujmu peňažnou formou a plní tiež satisfakčnú funkciu. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká predovšetkým vtedy, keď morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv nestačí.

Okrem prostriedkov ochrany uvedených v § 13 OZ sa fyzická osoba môže domáhať aj náhrady škody, ktorá bola neoprávneným zásahom do jej osobnosti spôsobená (§ 16 OZ).

Žalobcovia podali satisfakčnú žalobu, ktorej obsahom je dosiahnutie primeranej satisfakcie, vo finančnej podobe náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Výšku peňažného zadosťučinenia súd určuje na základe voľnej úvahy, ktorá však nemôže byť svojvoľou. Zákon ustanovuje súdu povinnosť prihliadnuť pritom na dve hľadiská, a to na závažnosť vzniknutej ujmy, ako aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Určenie výšky peňažnej satisfakcie má byť s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkami spravodlivosti, pričom slovenský právny poriadok nepozná minimálnu ani maximálnu hranicu výšky finančného zadosťučinenia. Spôsob odstránenia následkov zásahu do osobnostných práv bude rozdielny podľa povahy veci, najmä podľa druhu zásahu do práva na ochranu osobnosti a podľa okolností, za ktorých k zásahu došlo. Pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 OZ musí mať súd preukázané, že sú tu okolnosti preukazujúce, že v konkrétnom prípade nestačí zadosťučinenie podľa ustanovenia § 13 ods. 1 OZ, a to najmä z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcom vzhľadom na postavenie žalobcov v rodine a spoločnosti.

Podľa § 420 ods. 1 OZ účinného ku 31.10.2010 Každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

Podľa § 420 ods. 3 OZ Zodpovednosti sa zbaví ten, kto preukáže, že škodu nezavinil.

Podľa § 427 ods. 1 OZ Fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky.

Podľa § 428 OZ Svojej zodpovednosti sa nemôže prevádzateľ zbaviť, ak bola škoda spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke. Inak sa zodpovednosti zbaví, len ak preukáže, že sa škode nemohlo zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať.

Podľa § 440 OZ Kto zodpovedá za škodu spôsobenú zavinením iného, má proti nemu postih.

Podľa § 1 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku 31.10.2010 (ďalej len zákon o povinnom zmluvnom poistení) Tento zákon upravuje povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „poistenie zodpovednosti“) a zriadenie Slovenskej kancelárie poisťovateľov (ďalej len „kancelária).

Podľa § 2 písm. f/ cit. zákona Na účely tohto zákona za rozumie poisteným ten, na koho sa vzťahuje poistenie zodpovednosti.

Podľa § 4 ods. 1 cit. zákona Poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.

Podľa § 4 ods. 2 cit. zákona Poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu

a/ škody na zdraví a nákladov pri usmrtení,

b/ škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou veci,

c/ účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nesplnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poistné plnenie,

d/ ušlého zisku

Podľa § 4 ods. 3 cit. zákona Poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil príslušným subjektom uplatnené, preukázané a vyplatené náklady zdravotnej starostlivosti, nemocenské dávky, dávky nemocenského zabezpečenia, úrazové dávky, dávky úrazového zabezpečenia, dôchodkové dávky, dávky výsluhového zabezpečenia a dôchodky starobného dôchodkového sporenia, ak poistený je povinný ich nahradiť týmto subjektom.

Podľa § 4 ods. 4 cit. zákona Poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 15 ods. 1 zák. o povinnom zmluvnom poistení Náhradu škody uhradza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

Podľa § 15 ods.2 zák. o povinnom zmluvnom poistení Na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila.

Podľa § 822 OZ v znení účinnom k 31.10.2010 Z poistenia zodpovednosti za škody má poistený právo, aby v prípade poistnej udalosti poisťiteľ za neho nahradil podľa poistných podmienok škodu, za ktorú poistený zodpovedá.

Podľa § 823 OZ v znení účinnom k 31.10.2010 Náhradu platí poisťiteľ poškodenému; poškodený však právo na plnenie proti poisťiteľovi nemá, ak osobitné predpisy neustanovujú inak.

Podľa § 9 ods. 1 zák. č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke v znení účinnom ku 31.10.2010 Vodič je povinný na vozovke alebo v jazdnom pruhu jazdiť vpravo pri pravom okraji vozovky alebo jazdného pruhu; to neplatí pri obchádzaní, predchádzaní, otáčaní alebo odbočovaní.

Podľa § 16 ods. 1 zák. č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke Vodič je povinný rýchlosť jazdy prispôbiť najmä svojim schopnostiam, vlastnostiam vozidla a nákladu, poveternostným podmienkam, stavu a povahe vozovky a iným okolnostiam, ktoré možno predvídať. Vodič smie jazdiť len primeranou rýchlosťou, aby bol schopný zastaviť vozidlo na vzdialenosť, na ktorú má rozhľad.

Podľa § 137 ods. 1 zák. č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke Porušenie povinností ustanovených týmto zákonom sa považuje za porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov o bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky.

Podľa § 137 ods. 2 zák. č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke Porušením pravidiel cestnej premávky závažným spôsobom je

c/ také porušenie pravidiel cestnej premávky, v ktorého dôsledku vznikne dopravná nehoda k/ jazda v protismernej časti cesty, ak si to nevyžaduje situácia v cestnej premávke.

Právne posúdenie:

Ochrana osobnosti, tak ako je koncipovaná v ustanoveniach § 11 - § 16 OZ, je určitým rozvedením všeobecnej úpravy zakotvanej v Listine základných práv a slobôd. Úprava ochrany súkromia vrátane rodinného práva vychádza zo zásady, že do súkromného života osoby sa nesmie neoprávnene zasahovať a nesmie sa súkromnému životu spôsobiť žiadna ujma. Funkciou práva na súkromie je zabezpečiť pre fyzickú osobu nerušenie súkromnej sféry, v ktorej by mohla všestranne rozvíjať svoju osobnosť.

Na základe zisteného skutkového stavu a citovaných zákonných ustanovení súd dospel k záveru, že v dôsledku tejto dopravnej nehody došlo k zásahu do osobnostného práva žalobcov tak, že bola narušená celistvosť ich rodiny a bolo zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života, pričom následky sú trvalé a neodstrániteľné a ochudobnenie žalobcov v citovej oblasti je nenapraviteľné. Smrť syna žalobcov nečakane a tragicky zasiahla do ich života a do života celej rodiny, nenávratne pretrhla doterajšie silné citové vzťahy a pretrhla ich ďalší spoločný život so synom. V dôsledku tejto tragickej smrti syna následkom dopravnej nehody došlo teda u žalobcov k nesmiernej závažnej ujme, ktorá spočíva v strate milovaného syna, čím sú žalobcovia do budúcnosti ochudobnení o spoločný rodinný život so svojim synom a táto spočíva aj v citovej strate, keď žalobcovia smrťou syna stratili jeho lásku a radosť s ním prežívanú. Zároveň utrpeli citovú ujmu spočívajúcu v nepríjemných pocitoch, úzkosti smútku, zúfalstve a šoku zo smrti milovanej osoby. Z nečakanej smrti syna žalobcovia prežívali a ešte prežívajú žalobcovia, ale aj ostatní členovia rodiny nepríjemné pocity, úzkosť, smútok, zúfalstvo a šok. Žalobcovia sa nevedia zmieriť so skutočnosťou, že ich syn už nežije a že zomrel v takom mladom veku (18 rokov). Po smrti syna u žalobcov sa veľmi zhoršil ich psychický aj fyzický zdravotný stav a aj v súčasnej dobe majú vážne zdravotné problémy a podrobujú sa liečbe, a to žalobca v 2. rade sa lieči na vysoký krvný tlak a na ochorenie srdca. Žalobkyňa v 1. rade sa nemôže a sústrediť na prácu, je roztržitá, musela ukončiť podnikanie a doposiaľ nemá žiadnu stálu prácu. Okrem iného sa prestala venovať aj interpretácii ľudových piesní v rozhlase a prestala sa zúčastňovať kultúrnych podujatí zameraných na interpretáciu ľudových piesní Žalobca v 2. rade citovo a psychicky ťažko znáša stratu syna G., stačí, že niekto v

súčasnej dobe meno len spomenie meno jeho syna, nevýslovne trpí a plače. Ich utrpenie je o to väčšie, že mali so synom spoločné plány, ktorý po ukončení štúdia v odbore automechanik, mal prevziať firmu po otcovi.

Súd je v občianskom súdnom konaní viazaný vždy rozhodnutím o to, že bol spáchaný trestný čin (§ 135 O.s.p.), ale musí vychádzať aj z iných rozhodnutí v trestnom konaní a dbať na to, aby sa s nimi nedostal do rozporu.

V predmetnej veci bolo začaté trestné stíhanie pre prečin usmrtenia a ublíženia na zdraví. Z vyšetrovacieho spisu vyplýva, že pri pitve nebohého vodiča bolo zistené, že mal negatívne hodnoty na etylalkohol. Zo znaleckého posudku znalca W.. I. G. vypracovaného v trestnom konaní vyplýva, že dopravnú nehodu zavinil vodič motorového vozidla I. E. nesprávnou reakciou, resp. nesprávnou technikou jazdy. Pred dopravnou nehodou išiel rýchlosťou 121,95 km/hod na úseku, kde bola povolená rýchlosť 90 km/hod a je predpoklad, že pri dovolenej rýchlosti 90 km/hod. v danom úseku by nedošlo k vybočeniu vozidla zo smeru svojej jazdy a tým by nedošlo k nárazu do stromu. Dopravnú nehodu teda zavinil vodič motorového vozidla I. E. tým, že porušil ust. § 9 ods. 1, § 16 ods. 1, § 137 ods. 1 zák. č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke. Proti vodičovi motorového vozidla I. E. však nebolo vznesené obvinenie a trestné stíhanie bolo zastavené, keďže tento pri dopravnej nehode zomrel.

Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že v dôsledku uvedenej dopravnej nehody došlo u žalobcov k vzniku škody, pričom je tu daná jednak objektívna zodpovednosť podľa § 427 ods. 1 OZ a všeobecná subjektívna zodpovednosť vodiča motorového vozidla I. E. podľa § 420 ods. 1 OZ, ktorý zavinil dopravnú nehodu tým, že porušil povinnosti uvedené v zákone č. 8/2009 o cestnej premávke, u ktorého išlo zrejme o nedbanlivostné zavinenie, keďže u neho pri pitve nebol zistený etylalkohol. Vodič motorového vozidla však pri dopravnej nehode tiež zomrel a preto bolo trestné stíhanie zastavené. V prejednávanom prípade je tu aj zodpovednosť prevádzateľa motorového vozidla podľa § 427 ods. 1 OZ na princípe objektívnej zodpovednosti bez ohľadu na zavinenie, ktorý zodpovedá za škodu spôsobenú objektívnou skutočnosťou a tou je nebezpečná, resp. osobitná povaha samotnej prevádzky dopravného prostriedku. Poškodený sa môže domáhať škody aj voči prevádzateľovi dopravného prostriedku a tiež aj priamo proti poisťovateľovi motorového vozidla, ktorým došlo ku spôsobeniu škody, keďže vodič motorového vozidla pri dopravnej nehode zomrel. Je nespochybniteľné, že v dôsledku dopravnej nehody došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov v tej najhoršej možnej intenzite, keď zásah nie je možné žiadnym spôsobom odčiniť prinavrátaním do pôvodného stavu. Je nesporné, že rodine žalobcov vznikla nereparovateľná ujma spočívajúca v strate ich dospelého 18 ročného syna. Závažným spôsobom bolo dotknuté právo žalobcov na ich súkromný a rodinný život, ktorý bol smrťou ich syna ako najbližšieho príbuzného natrvalo narušený. Je nepochybné, že ujmu, ktorá žalobcom vznikla, by na ich mieste každá iná osoba považovala za ujmu objektívne závažnú. Ide o taký závažný zásah do práva na ochranu ich osobnosti, že žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia nie je postačujúca, je vylúčené domáhať sa morálneho zadosťučinenia v zmysle § 13 ods. 1 OZ preto sú dané predpoklady na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (materiálnej satisfakcie) pri neoprávnenom zásahu do súkromného a rodinného života je existencia závažnej ujmy, teda takej, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvania a dopad a dôsledky považuje za značnú. Pričom treba vychádzať aj z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom či inom prostredí fyzickej osoby. V danom prípade došlo v dôsledku dopravnej nehody k nezvratnému a závažnému následku spočívajúcemu v smrti syna žalobcov, ktorí prišli o možnosť zachovávať s ním sociálne a citové väzby, utrpeli vážnu citovú traumu, pričom tragickú smrť syna ešte aj v súčasnej dobe, t.j. 5 rokov po smrti, ťažko znášajú a nevedia sa vyrovnáť so stratou syna. Citová trauma, šok z náhlejšej a tragickej smrti syna ešte aj v súčasnej dobe u obidvoch žalobcov pretrváva. V dôsledku straty syna sa zhoršil ich zdravotný stav a zdravotné problémy doposiaľ pretrvávajú, teda došlo u nich k trvalému zhoršeniu ich fyzického i psychického zdravia a obidvaja sa podrobujú liečbe. Žalobca v 2. rade sa lieči na krvný tlak a na srdce a ešte aj v súčasnej dobe veľmi trpí, pociťuje nevýslovny smútok nad stratou syna a už len pri vyslovení mena nebohého syna. Žalobkyňa v 1. rade je roztržitá, nie je schopná sa sústrediť na prácu. Smrť syna mala u nej dopad aj na jej pracovný život. Po smrti syna prestala podnikať a doposiaľ nemá žiadnu stálu prácu. Je možné konštatovať, že citová, morálna a sociálna ujma žalobcov bola v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou.

Určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je síce predmetom voľnej úvahy súdu, nie však jeho nepreskúmateľnou ľubovôľou. Súd musí vždy vychádzať zo zisteného skutkového

stavu a na základe neho založiť svoje rozhodnutie. Samotná závažnosť ujmy vzniknutej v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. Ako už bolo uvedené vyššie pri určení výšky primeraného zadosťučinenia súd musí ex offo vychádzať z dvoch kritérií, ktorými sú závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolností za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv došlo.

Smrťou syna bola žalobcom ako rodičom spôsobená trvalá a neodstrániteľná ujma. Nebohý syn žalobcov žil so svojimi rodičmi, so svojím bratom a starými rodičmi v usporiadanej rodine, kde existovali harmonické vzťahy medzi členmi rodiny a silné sociálne, morálne a citové väzby. V rámci rodinného života tvorili fungujúcu rodinu s vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami. Stratou syna utreli žalobcovia neodčiniteľnú ujmu a priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch možno chápať ako primeraný prostriedok ochrany proti neoprávnenému zásahu do ich práv na súkromie a rodinný život. V dôsledku nečakanej, tragickej smrti syna žalobcov došlo nenávratne k pretrhnutiu silných citových väzieb a k ich ochudobneniu o citový vzťah k dieťaťu.

Vodič motorového vozidla následkom zranení, ktoré utrpel pri dopravnej nehode, zomrel. Z vyšetrovacieho spisu vyplýva, že dopravnú nehodu spôsobil z nebanlivosti v dôsledku neprispôsobenia jazdy stavu a povahe vozovky a v dôsledku nesprávnej techniky jazdy v dôsledku porušenia predpisov o cestnej premávke a to tým, že po prejení pravotočivej zákruty vybočil zo smeru jazdy a narazil do stromu stojaceho pri vozovke a v dôsledku tohto nárazu syn žalobcov na mieste nehody zomrel.

Vzhľadom na vyššie uvedené súd dospel k záveru, že v rodine žalobcov došlo k nenapraviteľnej ujme, ktorú možno len zmierniť priznaním peňažnej satisfakcie za túto ujmu. Zároveň je však potrebné poukázať na následky prežívania žalobcov zo straty syna uvedené vyššie, ale aj na okolnosti za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcov došlo.

Priznanie nemajetkovej ujmy nie je reparáciou. Je nespochybniteľné, že žiadna priznaná suma nenahradí žalobcom ich syna a nemôže zmierniť následky vzniknutej nemajetkovej ujmy. Nakoľko priznanie nemajetkovej ujmy je predmetom voľnej úvahy súdu, pričom žiaden právny predpis nestanovuje minimálnu ani maximálnu výšku finančného zadosťučinenia, ktoré by však mala byť primerané. Jeho zmyslom nie je byť finančnou zábezpekou, zdrojom obživy, ani náhradou príjmu a nemôže tiež viesť k neprimeranému obohateniu sa.

Satisfakcia má mať reparačné účinky pre poškodených, nie však likvidačné pre pôvodcu zásahu. Je potrebné uvedomiť si, že v prípade úmrtia žiadne zadosťučinenie, vrátane finančného, nemožno odčiniť skutočne vzniknutú ujmu, ale jeho zmyslom je iba túto ujmu zmierniť. Navrhovaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch je hmotnou satisfakciou, ktorá je zároveň prejavom slušnosti a spravodlivosti, avšak nemôže úplne odčiniť dopad tragickej udalosti, ktorá bola v dôsledku dopravnej nehody, pričom zanechala v živote žalobcov trvalé následky.

Pri určení výšky peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy súd prihliadol predovšetkým na nenapraviteľný následok vzniknutý v dôsledku smrteľného zranenia syna žalobcov pri dopravnej nehode a dôsledky, ktoré táto tragická nehoda u nich vyvolala. Súd pri rozhodovaní o výške peňažnej náhrady zohľadnil aj okolnosti, za ktorých došlo k dopravnej nehode. Prihliadol na skutočnosť, že podľa vyšetrovacieho spisu vodič motorového vozidla I. E. zrejme zavinil dopravnú nehodu z nebanlivosti, ale tento pri dopravnej nehode tiež zomrel a preto bolo trestné stíhanie zastavené. Suma 30 000 eur požadovaná pre obidvoch žalobcov sa súdu javí ako neprimerane vysoká. Súd vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti, ale aj na judikatúru súdov, dospel k záveru, že v danom prípade je primeranou výškou nemajetkovej ujmy je suma 26 000,-- eur pre obidvoch žalobcov, t.j. po 13 000,-- eur pre každého zo žalobcov, ktorá podľa názoru súdu zohľadňuje neodstrániteľný následok - smrť syna žalobcov a dôsledky, ktoré táto strata u žalobcov vyvolala. Následkom dopravnej nehody došlo v danom prípade k nenávratnej deštrukcii možnosti rozvoja medziľudských väzieb medzi žalobcami a ich synom a tým k intenzívnemu zásahu do osobnostných práv žalobcov, do práva a na ich súkromie a rodinný život. Trauma žalobcov je neodstrániteľná a preto je na mieste priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške uvedenej vyššie. Súd preto uložil žalovanej zaplatiť každému žalobcovi sumu 13 000,-- eur ako náhradu nemajetkovej ujmy v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

S návrhom žalovanej, aby súd návrh voči nej zamietol z dôvodu, že nie je pasívne legitimovaná v tomto konaní, pretože náhrada nemajetkovej ujmy nie je krytá z povinného zmluvného poistenia, sa súd nestotožňuje.

V čase dopravnej nehody motorové vozidlo AUDI TsEČ BJ bolo poistené u žalovanej a jeho vlastníkom bol B. D., ktorý predmetné vozidlo požičal svojmu synovi C. D. (v dôsledku dopravnej nehody zomrel ako

spolujazdec) a ktoré v čase dopravnej nehody riadil vodič I. E., ktorý tiež pri dopravnej nehode zomrel. B. D. nahlásil škodovú udalosť žalovanej dňa 9.11.2010. Podľa názoru súdu je daná pasívna legitímácia žalovanej, u ktorej bolo predmetné vozidlo v čase dopravnej nehody povinne zmluvne poistené a jej povinnosť zaplatiť uvedenú náhradu škody vyplýva z ust. § 15 ods. 1 v spojení s § 4 ods. 2 písm. a/zák. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

Súd posúdil zodpovednosť za škodu jednak v zmysle ustanovenia § 420 ods. 1 OZ a jednak v zmysle ust. § 427 ods. 1 OZ. Ustanovenie § 420 ods. 1 OZ upravuje všeobecnú zodpovednosť za škodu, pri ktorej sa zavinenie predpokladá. V prejednávanej príhode z vyšetrovacieho spisu a zo znaleckého posudku znalca W. I. G. a z uznesenia vyšetrovateľa o zastavení trestného stíhania vyplýva, že vodič motorového vozidla I. E. porušil povinnosti uvedené v zák. č. 8/2009 o cestnej premávke, v dôsledku čoho z nebanlivosti spôsobil dopravnú nehodu, ale keďže pri dopravnej nehode zomrel, trestné stíhanie bolo zastavené. V prejednávanej príhode prichádza do úvahy aj objektívna zodpovednosť za škodu v zmysle § 427 ods. OZ, a to zodpovednosť vlastníka - prevádzateľa dopravného prostriedku za škodu spôsobenú osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku. Podľa tohto ustanovenia vlastník motorového vozidla zodpovedá za škodu ako prevádzateľ motorového vozidla na princípe objektívnej zodpovednosti za škodu, t.j. zodpovednosti za výsledok. Prevádzateľ dopravného prostriedku nezodpovedá za škodu spôsobenú protiprávnym úkonom, ako je to v prípade všeobecnej zodpovednosti za škodu (§ 420 OZ), ale za škodu spôsobenú objektívnou skutočnosťou, ktorou je nebezpečná, resp. osobitná povaha samotnej prevádzky dopravného prostriedku, bez ohľadu na zavinenie. Ustanovenie § 427 a nasl. OZ o osobitnej zodpovednosti nie je vo vzťahu k všeobecnej zodpovednosti podľa § 420 OZ ustanovením špeciálnym, ale obe skutkové podstaty stoja vedľa seba. Vzhľadom na to, že vodič motorového vozidla I. E. pri dopravnej nehode zomrel, žalobcovia ako poškodení sa mohli domáhať náhrady škody na základe objektívnej zodpovednosti priamo voči poisťovateľovi vozidla, u ktorého bolo predmetné vozidlo povinne zmluvne poistené, podľa § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 o povinnom zmluvnom poistení. V danom prípade vlastníkom a prevádzateľom vozidla, ako je uvedené vyššie bol B. D. a vozidlo bolo povinne zmluvne poistené v čase dopravnej nehody u žalovanej. Zákon č. 381/2001 Z.z. v ustanovení § 15 ods. 1 od 1.1.2002 zaviedol všeobecný priamy nárok poškodeného na náhradu škody proti poisťovateľovi zodpovednej osoby, preto v prípade škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla si poškodený môže vybrať, či nárok na náhradu škody uplatní voči škodcovi alebo voči poisťovateľovi alebo voči obojmu súčasne. V prejednávanej príhode si žalobcovia ako poškodení uplatnili nárok na náhradu nemajetkovej ujmy len voči žalovanej ako poisťovateľovi, keďže vodič motorového vozidla pri dopravnej nehode zomrel.

Pasívna legitímácia žalovanej ako poisťovateľa predmetného motorového vozidla, ktorým bola spôsobená škoda a jej povinnosť zaplatiť uvedenú náhradu škody vyplýva z ustanovenia § 15 ods. 1 s poukazom na § 4 ods. 2 písm. a/ zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Vo vzťahu k poisťovni ide o špecifické právo poškodeného na výplatu plnenia za poisteného, a to vo výške (v tom rozsahu), v akom za škodu zodpovedá poistený (škodca alebo prevádzateľ motorového vozidla), pričom predpokladom vzniku povinnosti poisťovateľa plniť, je preukázanie zodpovednosti poisteného za škodu, ktorá poškodenému vznikla. Z poistenia zodpovednosti má poistený právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa § 4 ods. 2 cit. zákona, t. j. uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody, okrem iného aj škodu na zdraví a nákladov pri usmrtení (§ 4 ods. 2 písm. a) cit. zákona).

Súd sa nestotožnil a argumentáciou žalovanej, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je krytá a nesúvisí s dojednaným povinným zmluvným poistením a teda neexistuje právny titul, na základe ktorého by mala žalovaná plniť žalobcovi nemajetkovú ujmu v peniazoch, preto namietala nedostatok svojej pasívnej legitímácie pokiaľ ide o nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, keď poukazovala na to, že ako poisťovateľka vozidla je povinná poskytnúť žalobcovi ako poškodenému náhradu škody vzniknutej v dôsledku predmetnej dopravnej nehody v prípade zodpovednosti vodiča, resp. prevádzateľa, ale rozsah tejto náhrady vymedzuje § 4 zák. č. 381/2001 Z. z. V zmysle tohto ustanovenia žalovaná nie je povinná poskytnúť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy. Žalovaná nesúhlasila s extenzívnym výkladom pojmov náhrada škody a škoda na zdraví v zmysle ustanovení z. č. 381/2001 Z. z., teda s tým, že by sa nemajetková ujma mala považovať za súčasť náhrady škody na zdraví. Dôvodila odlišnosťou práva na náhradu škody na zdraví a práva na náhradu nemajetkovej ujmy, keď každé z uvedených práv je samostatným právom ničím nesúvisiacim s druhým z uvedených práv. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy je upravené v § 11 až 17 OZ upravujúcich ochranu osobnosti,

právo na náhradu škody na zdraví je upravené v § 420 až 450 OZ. Smernica EÚ je normatívnym aktom, adresovaným členským štátom a nie občanom, jednotlivcom, či orgánom členských štátov, preto je záväzná len pre členské štáty avšak len pokiaľ ide o dosiahnutý výsledok a nie pokiaľ ide o formu či metódy použité členskými štátmi na dosiahnutie určeného výsledku. Jednotlivcom nevznikajú priamo zo smernice žiadne práva či povinnosti, práva a povinnosti im vzniknú len z vnútroštátnych predpisov obsahujúcich implementáciu smernice. Eurokonformný výklad pojmov náhrada škody na zdraví a náhrada nemajetkovej ujmy je podľa žalovanej neprípustným extenzívnym výkladom zákona. Právna úprava povinného zmluvného poistenia neobsahuje žiadnu zmienku o vzťahovaní sa poistenia na nemajetkovú ujmu spôsobenú tretím osobám poisteným. Súdny dvor EÚ podľa neho nevyslovil záver, že v zmysle z. č. 381/2001 Z. z. je poisťovateľ povinný z povinného zmluvného poistenia odškodňovať aj náhradu nemajetkovej ujmy vzniknutej zásahom do osobnostných práv poškodených a súdny dvor nie je príslušný na výklad vnútroštátnych právnych predpisov jednotlivých členských štátov. V predmetnom rozhodnutí Súdneho dvora EÚ bol podaný výklad smerníc Rady a nie výklad vnútroštátneho práva SR, ktorý sú oprávnené podať len súdy SR.

V danom prípade súd dospel k záveru, že zásah do osobnostných práv žalobcov (do ich práva na súkromný a rodinný život) bol spôsobený pri dopravnej nehode. Žalovaná bola poisťovateľom motorového vozidla, ktorým došlo ku dopravnej nehode.

Súd zdôrazňuje, že žalovaná je v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy pasívne vecne legitimovaná podľa § 15 v spojení s § 4 ods. 2 písm. a) z. č. 381/2001 Z. z. Poistený má v zmysle tohto zákonného ustanovenia z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, pričom poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi.

Pre posúdenie otázky pasívnej legitímácie poisťovne je rozhodujúce riešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda použitým v zákone č. 381/2001 Z. z.

Škoda zahŕňa nielen zníženie majetku a ušlý zisk, ale aj nemajetkovú škodu (nemajetkovú ujmu). Je preto potrebné vykladať termín škoda v § 4 ods. 2 písm. a) zák. č. 381/2001 Z.z. aj ako nemateriálnu škodu na zdraví. Nemali by byť pochybnosti, že strata života najbližšieho príbuzného je spojená s negatívnym dopadom v emočnej, citovej, teda nemajetkovej sfére príbuzných a na ich psychické zdravie. Je plne opodstatnený záver, že v takýchto situáciách vzniká ujma (škoda) aj v psychickej rovine dotknutých osôb.

Z hľadiska systematiky Občianskeho zákonníka nie je až tak významné, že náhrada nemajetkovej ujmy za stratu života je upravená v inej časti kódexu (prvá časť druhá hlava) ako náhrada škody (šiesta časť druhá hlava). Povinné poistenie musí kryť akúkoľvek škodu (ujmu) tak materiálnu, ako nemateriálnu. Pri rozhodovaní je potrebné vychádzať z extenzívneho výkladu pojmu škody, pričom platná právna úprava obsahuje takúto náhradu pojmu škody, ktorý v sebe nepochybne zahŕňa aj ujmu na zdraví (§ 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Zb. v znení neskorších predpisov) s tým, že náhrada nemajetkovej ujmy sa priznáva aj podľa ustanovení o ochrane osobnosti upravených v § 11 a nasl. OZ.

Škodou (ujmou) sa podľa európskeho práva rozumie aj nemateriálna škoda. Dôležitý je eurokonformný výklad zákona, aby nebol popretý zmysel a účinok smernice o poistení. Cieľom Smernice Rady 90/232/EHS zo dňa 14. 5. 1990 je zabezpečiť, aby povinné poistenie vozidiel umožňovalo všetkým obetiam nehody spôsobenej vozidlom dosiahnuť odškodnenie za ujmu, ktorú utrpeli. Vnútroštátne ustanovenia, ktoré upravujú odškodnenie nehôd vyplývajúcich z prevádzky motorových vozidiel, nemôžu obráť uvedené ustanovenia o ich potrebný účinok (rozsudok Súdneho dvora C-537/03, body 27 a 28).

Vychádzajúc zo znenia § 4 ods. 1, 2 písm. a/ zák. č. 381/2001 Zb. v znení neskorších predpisov je zrejmé, že poistné krytie zahŕňa škodu na zdraví a náklady pri usmrtení. Ako je uvedené vyššie, je potrebné vychádzať z extenzívneho výkladu pojmu škoda, ktorý v sebe nepochybne zahŕňa aj ujmu, keď pod pojem ujma na zdraví patrí akákoľvek ujma aj nemajetková, spôsobená blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. Keďže pojem škoda uvedený v čl. 1 bod 2 prvej smernice nie je presnejšie vymedzený, nič nenaznačuje, že by sa niektoré druhy škody, akou je nemajetková ujma mali vylúčiť z tohto pojmu (bod 58 rozsudku Súdneho dvora EÚ C-22/12).

Pre účely zák. č. 381/2001 je teda potrebné pojem škoda vykladať v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Účelom poistenia zodpovednosti za škody spôsobenej prevádzkou dopravných prostriedkov je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto

prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k uvedenému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Ak by mal platiť výklad pojmu škoda vychádzajúci z gramatického výkladu textu zákona č. 381/2001 Z. z., resp. vychádzajúci z ustanovení OZ o zodpovednosti za škodu, teda, ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, mohlo by to znamenať značné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ktoré by v individuálnych prípadoch mohlo viesť aj k ich finančnému bankrotu. Zároveň by to mohlo znamenať aj neistotu pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá, resp. riziko, že pri insolventnosti zodpovedného subjektu, resp. v prípade úmrtia zodpovedného subjektu (v danom prípade úmrtia vodiča motorového vozidla), by nebola vymožiteľná. Neprijateľnosť týchto dôsledkov vyžaduje extenzívnu interpretáciu pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. tak, že doň patrí aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých a teda že aj táto náhrada je predmetom poistného krytia. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov totiž nemožno opomíňať ich účel a zmysel, pričom platí, že súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho smie a musí odchýliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť a pod. Rozširujúci výklad pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. je aj ústavné konformný, pretože zmiernuje, resp. odstraňuje disproporciu medzi zákonným úrazovým poistením, t. j. poistením pri pracovných úrazoch, a povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov. Pokiaľ totiž dôjde pri dopravnej nehode k úmrtiu zamestnanca zakladá § 94 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení pozostalým, ktorými sú manžel alebo manželka a nezaopatrené dieťa, nárok na jednorazové odškodnenie vo výške 730 násobku denného vymeriavacieho základu, najviac však vo výške 46 485,40 eur (u manžela alebo manželky). Toto odškodnenie, i keď je limitované, nie je nič iné ako náhrada nemajetkovej ujmy poskytovaná z úrazového poistenia. Niet preto rozumného dôvodu, prečo by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých pri usmrtení ich blízkeho pri dopravnej nehode ako zamestnanca mala byť predmetom poistného krytia (aj keď podľa iného zákona), zatiaľ čo v prípadoch, ak by nešlo o zamestnanca, by tomu tak nemalo byť. Napokon pri výklade pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve. Predmetný zákon bol totiž výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené teraz platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa termíny „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“. Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú tak aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje majetkovú škodu aj nemajetkovú škodu (pozri napr. rozsudok Súdneho dvora zo 6. mája 2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA). Súčasťou náhrady škody (ujmy) spôsobenej na zdraví sú nielen ujmy majetkovej povahy (náhrada nákladov spojených s liečením, náhrada pohrebných nákladov), ale aj nemajetkové ujmy na základe výslovného znenia zákona, akými sú napr. bolesti a sťaženie spoločenského uplatnenia (§ 444 OZ), ktoré sa odškodňujú v peniazoch. Právna teória prisudzuje zmysel škody (inej než materiálnej) aj iným ujám nemajetkovej povahy, ktoré môžu vzniknúť z porušenia práva v dôsledku zásahu do inej než majetkovej sféry poškodeného, t. j. ujám imateriálnym, morálnym, citovým, za ktoré prináleží poškodenému peňažná náhrada (odškodnenie). Aj podľa právnej úpravy poistenia občianskoprávnej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel v smerniciach (smernica rady č. 72/166/EHS, smernica č. 90/232/EHS, smernica č. 2000/26/ES) sú členské štáty povinné prijať všetky primerané opatrenia zabezpečujúce, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bola pokrytá poistením s cieľom ochrany poistených strán a potencionálnych obetí nehôd a aby akékoľvek ujmy v oblasti povinného poistného krytia motorových vozidiel nezostali neuhradené. S použitím eurokomformného výkladu pojmov „náhrada škody na zdraví“ v § 4 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 4 a § 15 ods. 1 z. č. 381/2001 Z. z. a s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel, sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody (ako poškodeným), za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13 ods. 2 a 3 OZ, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) z. č. 381/2001 Z. z. Požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 a 3 OZ preto podľa súdu spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti žalovanej za škodu spôsobenú prevádzkou

motorového vozidla podľa citovaného zákona, a preto je aj daná pasívna legitímácia žalovanej na náhradu tejto nemajetkovej ujmy. Vo vzťahu k poisťovni ide tak, ako je uvedené vyššie, o špecifické právo poškodeného na výplatu plnenia za poisteného škodcu prevádzateľa dopravného prostriedku vo výške a v rozsahu v akom za škodu zodpovedá poistený škodca - prevádzateľ dopravného prostriedku.

Súd ešte dodáva, že otázka zodpovednosti poisťovne za vzniknutú nemajetkovú ujmu bola na rozdiel od rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/168/2009, už judikovaná aj Súdny dvorom EÚ dvoma rozsudkami zo dňa 24.10.2013 rozsudkom vo veci Haasová C-22/12 a rozsudkom vo veci Drozdovs C-277/12. Týmito rozsudkami bola riešená prejudiciálna otázka položená Krajským súdom v Prešove, ktorá sa týkala len náhrady nemajetkovej ujmy v súvislosti so zodpovednosťou za škodu spôsobenú motorovými vozidlami. Podľa názoru Súdneho dvora vo veci Haasová C-22/12, ako je uvedené vyššie pod pojmom ujma na zdraví sa má rozumieť akákoľvek ujma, ak jej náhrada vyplýva na základe zodpovednosti poisteného za škodu z vnútroštátneho práva uplatniteľného v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu. Súdny dvor na základe týchto svojich úvah dospel k záveru, že medzi škody, ktoré sa musia z povinného zmluvného poistenia nahradíť v súlade s prvou, druhou a treťou smernicou, patrí aj nemajetková ujma, ak možno náhradu tejto ujmy požadovať podľa vnútroštátneho práva. Podľa rozsudku Súdneho dvora vo veci Drozdovs C-277/12, smernica rady 72/166/EHS a smernica rady 84/5/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Za stavu, že právo Slovenskej republiky (jeho ustanovenia § 13 ods. 2 a 3 OZ) umožňuje žalobcom požadovať náhradu nemajetkovej ujmy, je teda dôvodný záver, že takáto náhrada nemajetkovej ujmy, musí byť uhradená z povinného zmluvného poistenia.

Súd na záver dodáva, že v zmysle vyššie uvedeného rozhodnutia Súdneho dvora týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom. V prejednávanej veci predmetom konania je problém podobný ako problém riešený a vykladaný v uvedenom rozhodnutí Súdneho dvora. Pri právnom posúdení veci je preto potrebné vychádzať z uvedeného rozhodnutia Súdneho dvora, čo znamená, že súdna prax už riešila obdobný prípad a existuje k nemu relevantná judikatúra. Súd v tejto súvislosti poukazuje aj na viaceré obdobné rozhodnutia, napr. vo veci Krajského súdu v Prešove sp. zn. 17Co/10/2012 zo dňa 14.11.2013 a vo veci sp. zn. 17Co/145/2014 zo dňa 12.02.2015, ako aj vo veci Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6Co/247/2014 zo dňa 24.11.2014, či vo veci Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11Co/116/2013 zo dňa 21.05.2014 a sp. zn. 9Co/389/2014-120 zo dňa 24.02.2015 a sp. zn. 24Co/248/2015 zo dňa 10.7.2015.

Na základe uvedeného súd preto neuznal právnu argumentáciu žalovanej, že nie je pasívne legitímovaná na náhradu nemajetkovej ujmy žalobcom a zaviazal žalovanú (poisťovňu) uhradiť žalobcom nemajetkovú ujmu v peniazoch vo výške uvedenej v rozsudku súdu z povinného zmluvného poistenia poisteného motorového vozidla v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti súd žalobu z dôvodov uvedených vyššie zamietol.

O trovách konania súd rozhodne v zmysle § 150 ods. 3 O.s.p. po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej samostatným uznesením.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom podpísaného súdu na Krajský súd v Prešove.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3), t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sleduje, musí byť podpísané a datované, uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutí vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa ustanovenia § 205a ods. 1 O.s.p., skutočnosti alebo dôkazy, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa, sú pri odvolaní proti rozsudku alebo uzneseniu vo veci samej odvolacím dôvodom len vtedy, ak

- a) sa týkajú podmienok konania, vecnej príslušnosti súdu, vylúčenia sudcu (prísediaceho) alebo obsadenia súdu,
- b) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej,
- c) odvolateľ nebol riadne poučený podľa § 120 ods. 4,
- d) ich účastník konania bez svojej viny nemohol označiť alebo predložiť do rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Ustanovenie § 205a ods. 1 O.s.p. sa nepoužije v konaniach podľa § 120 ods. 2 O.s.p.

Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis, ak je to potrebné. Ak účastník nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jeho trovy.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov); ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.